

Programi Primorsko-goranske županije izvan standarda HZZO-a

Helena Glibotić Kresina, Suzana Janković

Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije

Rad Odjela socijalne medicine Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije organiziran je u četiri odsjeka:

1. Odsjek za zdravstvenu informatiku
2. Odsjek za zdravstveni odgoj i promociju zdravlja
3. Odsjek za gerontologiju
4. Odsjek za prevenciju nasilja.

Pored redovitih aktivnosti baziranih na Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, u Odjelu socijalne medicine provode se i mnogobrojni, posebni programi, koje Županija Primorsko-goranska prepoznaje kao javnozdravstvene prioritete, te ih kao takve i podržava.

Rano otkrivanje raka dojke – prvi u državi

Program je započeo 2004.godine pilot projektom koji je imao obuhvat od 2 500 žena. Od listopada 2005. godine, Program je prerastao u županijski s obuhvatom od 10 000 žena. Skrining mamografiju prati i anketni upitnik koji ispunjava svaka pozvana žena. Konačno, 2006. godine Program ranog otkrivanja raka dojke prelazi u Nacionalni program i njime je u Primorsko-goranskoj županiji obuhvaćeno 40 000 žena.

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Program prevencije i ranog otkrivanja raka debelog crijeva u Primorsko-goranskoj županiji – prvi u državi

Program je pokrenut 2006. godine na županijskom nivou, a 2008. godine prerasta u Nacionalni program. Uz poziv pacijenti dobivaju anketni upitnik kojeg ispunjenog šalju natrag u Zavod gdje se podaci obrađuju. Od 2006. godine do danas, u Primorsko-goranskoj županiji, pozvana su 7 482 pacijenta u dobi od 50 do 69 godina u 24 liječničke ordinacije. Hemokult je napravilo 53% pacijenata, a od toga je otkriveno 12,3% pozitivnih.

Nastavni ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Primorsko-goranske županije

Program ranog otkrivanja raka maternice u žena Primorsko-goranske županije – prvi u državi

Sa županijskim programom ranog otkrivanja raka maternice kod žena u dobi od 20 do 65 godina krenulo se 2007. godine. Na skrining vrata maternice do danas je pozvano 6 000 žena. Program prati i anketni upitnik kojeg ispunjavaju pozvane žene, a kojim se željelo testirati koliko žena redovito odlazi na ginekološki pregled.

Tijekom realizacije uočen je problem malog uključivanja ginekologa u Program, koji zbog prevelikog obima žena u skrbi, nedostatka kapaciteta, vremenski ne stignu obavljati aktivnosti izvan onih redovnih.

Obiteljski astma program - prvi u državi

Program se provodi od 2004. godine, a cilj mu je usvajanje znanja o astmi edukacijom rizičnog dijela populacije te svih koji su profesionalno u kontaktu s astmatičnim pacijentom. Edukacija je provedena među liječnicima primarne zdravstvene zaštite, medicinskim sestrama/tehničarima te prosvjetnim radnicima (nastavnicima i profesorima osnovnih i srednjih škola, odgajateljima dječjih vrtića). Tijekom provedbe programa оформljen je astma registar te izdana edukacijsku brošuru «Astma i kako živjeti s njom», namijenjena astmatičnim pacijentima.

Nastavni ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

astma

i kako živjeti s njom

Program prevencije kardiovaskularnih bolesti

Program je započet 2006. pilot projektom «Osiguranja dostupnosti mjerenja krvnog tlaka kod stanovnika Primorsko-goranske županije», koji je kasnije prerastao u županijski Program. Cilj Programa je promicanje redovite kontrole krvnog tlaka. Pozivani su pacijenti u dobi od 45 do 54 godine, u 46 ordinacija opće medicine Primorsko-goranske županije, da u dogovoreno vrijeme dođu u ordinaciju izabranog liječnika izmjeriti visinu svog krvnog tlaka. Ta je dobna skupina izabrana stoga jer se u toj dobi povišeni krvni tlak najčešće po prvi puta pojavljuje, ali se kao takav ne prepoznaje jer još ne daje nikakve simptome. Poslano je 10 000 poziva, a odaziv je bio 12%. Ovakav mali odaziv može upućivati na nisku samosvijest ljudi kad je u pitanju čuvanje vlastitog zdravlja. Ove su se godine u Program uključile patронаžne sestre, koje će pri kućnim posjetama mjeriti visinu krvnog tlaka odabranoj dobnoj skupini.

U sklopu Programa planirano je održavanje škola nepušenja za liječnike primarne zdravstvene zaštite. Dvije su se škole održale, ali se zbog malog interesa ta aktivnost nije realizirala.

Također je izdana edukacijska brošura «Živjeti zdravo» namijenjena laicima, koja je podijeljena po ordinacijama opće medicine Primorsko-goranske županije.

Unapređenje života starije životne dobi

Gerontološke aktivnosti provode se aktivno od 2006. godine u sklopu programa Unapređenje života ljudi starije životne dobi. Program se sastoji od edukacije osoba treće životne dobi putem organiziranih predavanja, mini-učilišta s radionicama. Cilj programa je promicanje zdravog, produktivnog starenja, očuvanje funkcionalne sposobnosti starijih, unapređenje pozitivnog zdravstvenog ponašanja starijeg čovjeka te prevencija rizičnih čimbenika u nastanku bolesti i ozljeda. U sklopu programa, 2006. godine, izdana je edukacijska brošura «Zlatno doba života» koja je distribuirana starijim osobama grada Rijeke. Brošura je tiskana u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije.

U 2007. godini započelo se sa serijom predavanja na otoku Cresu, koja obrađuju popularne teme vezane za treću životnu dob. Do sada su izdane tri edukacijske brošure koje prate teme predavanja: «Hranom do zdravlja», «Prevencija ozljeda zglobova i kosti kod starijih osoba», «Kretanjem do zdravlja».

Nastavni ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Primorsko-goranske županije

izaberite zdravo...

**... hranom do
zdravlja...**

**recepti
zdrave prehrane**

izaberite zdravo...

... spriječite padove

**prevencija ozljeda zglobova i kosti
kod starijih osoba**

izaberite zdravo...

... kretanjem do zdravlja

TJELESNOM AKTIVNOŠĆU DO ZDRAVE I AKTIVNE STAROSTI

Prevenција nasilja

U tijeku 2007. godine izrađena je studija «Sigurna kuća», na inicijativu Upravnog Odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Primorsko-goranske županije. Studija je dala okvirnu sliku stanja nasilja u obitelji u Primorsko-goranskoj županiji i nametnula potrebu osnivanja novog Odsjeka za prevenciju nasilja unutar Odjela za socijalnu medicinu, koji je i osnovan ove godine. U tijeku naredne godine Odsjek za prevenciju nasilja kreće u Program edukacije liječnika opće medicine Županije o problemu nasilja.

Nasilje u obitelji u Primorsko-goranskoj županiji

SNIMKA STANJA

SIGURNA KUĆA

Akcijski plan 2007.-2009.

Rijeka, 2007.

Prevenција ozljeđivanja male djece

Izdavanje edukacijske brošure «Prevenција ozljeđivanja male djece», 2004. godine, koja sadrži praktične savjete za roditelje i odgajatelje o prevenciji ozljeđivanja kod male i predškolske djece, naišlo je na veliki interes kod roditelja. Brošura je podijeljena majkama u rodilištu, pedijatrijskim ordinacijama i vrtićima.

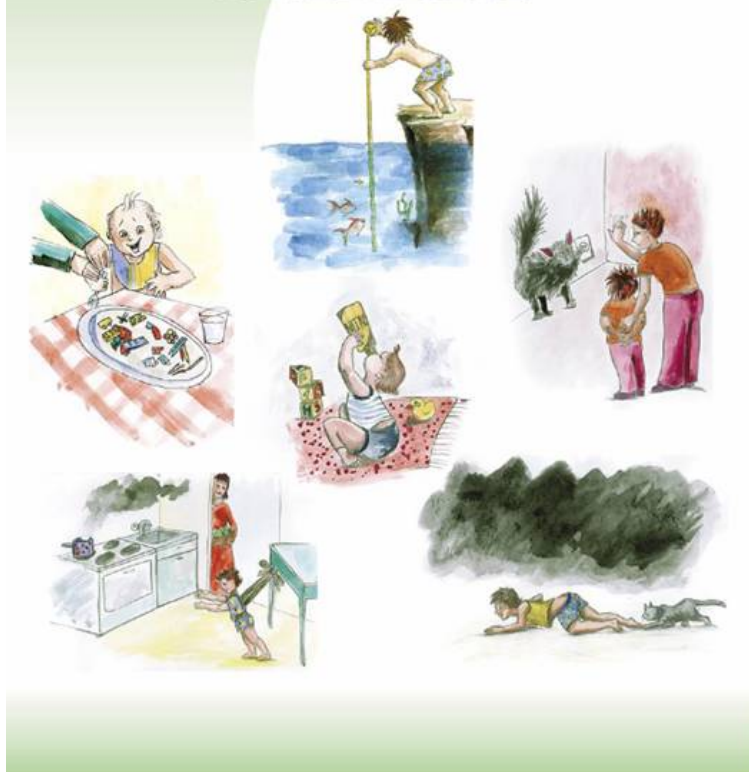
Svaki roditelj prije i poslije čitanja brošure ispunjava anketni upitnik, čija je evaluacija u tijeku.

Nastavni ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

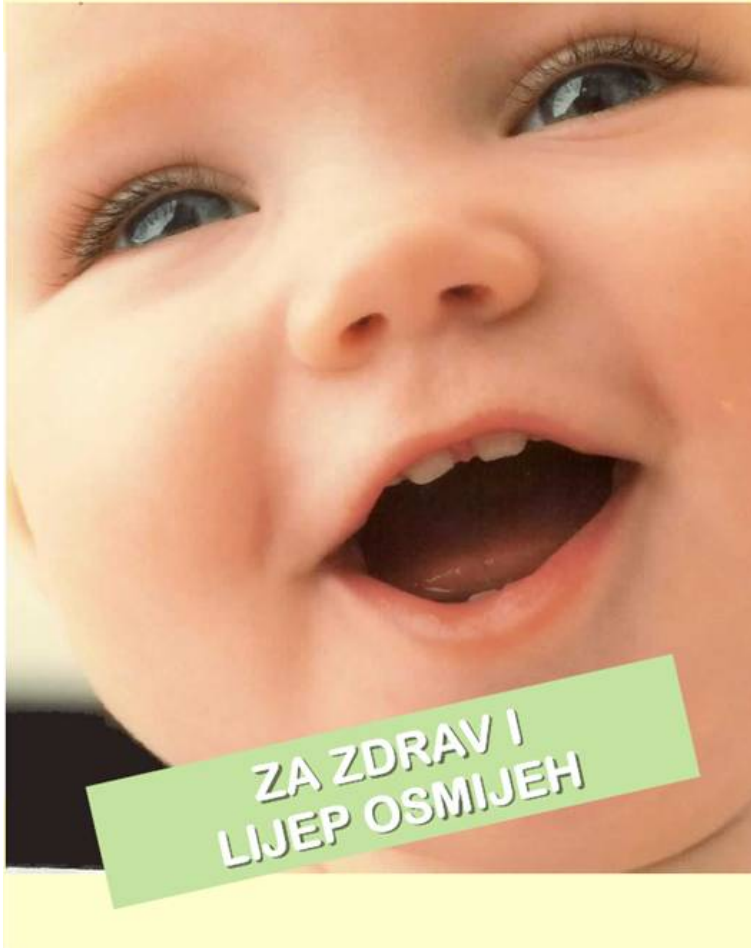
PREVENCIJA OZLJEĐIVANJA MALE DJECE

Unapređenje oralnog zdravlja djece

Program Unapređenje oralnog zdravlja djece obuhvaća intersektorsku suradnju Odjela socijalne medicine i Odjela školske medicine našeg Zavoda sa stomatolozima primarne zdravstvene zaštite. Programom se planira organiziranje radionica (igraonica) i predavanja za malu i predškolsku djecu, edukacija djece u 1. i 5. razredu osnovne škole, mjerenje KEP indexa prije upisa u prvi razred osnovne škole. Izdan je edukacijski letak namijenjen trudnicama te brošura «Za zdrav i lijep osmjeh» za roditelje djece do 12 godina.

NASTAVNI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO PGŽ
MEDICINSKI FAKULTET Sveučilišta u Rijeci
KBC RIJEKA, Klinika za stomatologiju

Promicanje zdravlja, izdavanje «Narodnog zdravstvenog lista»

Narodni zdravstveni list je popularno-zdravstveni dvomjesečnik našeg Zavoda, namijenjen laicima, čija je svrha promicanje zdravlja. Ove je godine sa ponosom obilježeno 50 godina neprekidnog izlaženja lista što predstavlja dokaz o radu generacija javnozdravstvenih djelatnika na unapređenje i promociji zdravlja. List je nagrađen Zlatnim grbom Grada Rijeke i Poveljom Predsjednika Republike.

Unapređenje zdravlja, prevencija bolesti kao i njeno rano otkrivanje zasigurno su najuspješnije i, ekonomski gledano, najjeftinije mjere u borbi protiv narušavanja ljudskog zdravlja. Svojim programima Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije trudi se dati svoj doprinos u očuvanju zdravlja ljudi i poboljšanju kvalitete života ljudi našeg kraja.

Kontakt podaci:

Helena Glibotić Kresina, dr.med., spec.javnog zdravstva
Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije